

VI. KRONIKA

89. WALNE ZGROMADZENIE DELEGATÓW POLSKIEGO TOWARZYSTWA LUDOZNAWCZEGO, ZIELONA GÓRA, 12 WRZEŚNIA 2013

Walne Zgromadzenie Delegatów Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego odbyło się na Uniwersytecie Zielonogórskim. Przybyłych powitała wiceprezes PTL, dr Małgorzata Michalska. Na początku przystąpiono do wyboru Komisji Mandatowej, Komisji Skrutacyjnej oraz Komisji Wnioskowej.

Do Komisji Mandatowej zostali zgłoszeni: Katarzyna Barańska, Damian Kasprzyk oraz Anna Nadolska-Styczyńska. Zebrani w głosowaniu jawnym jednogłośnie opowiedzieli się za przedstawionymi kandydaturami. Komisja rozdała mandaty delegatom. Jej przewodnicząca, Katarzyna Barańska, ogłosiła, że na sali znajduje się 27 delegatów spośród 45 uprawnionych do głosowania. Komisja stwierdziła, iż WZD jest uprawnione do podejmowania uchwał.

Przystąpiono do wyboru kandydatów do Komisji Skrutacyjnej. Zgłoszono do niej: Irenę Kotowicz-Borowy, Bożenę Kubit i Kornelię Lach. Zebrani w głosowaniu jawnym większością głosów opowiedzieli się za przedstawionymi kandydaturami: „za” – 24 głosy, dwa głosy wstrzymujące się, głosów „przeciw” nie było, jeden głos nieważny. Przewodniczącą Komisji została Bożena Kubit.

Na koniec tej części obrad przystąpiono do wyboru kandydatów do Komisji Wnioskowej. Zgłoszeni zostali do niej: Piotr Grochowski, Marcin Lutomierski oraz Dorota Światała-Trybek. Zebrani w głosowaniu jawnym większością głosów opowiedzieli się za przedstawionymi kandydaturami: „za” – 26 głosów, jeden wstrzymujący się, głosów „przeciw” nie było. Przewodniczącym Komisji został Piotr Grochowski.

Następnie wiceprezes, dr Małgorzata Michalska, zaproponowała na przewodniczącego obrad 89. WZD prezesa PTL, prof. Michała Buchowskiego, a na sekretarza obrad dr. Jerzego Adamczewskiego (sekretarza generalnego). Zebrani w głosowaniu jawnym jednogłośnie opowiedzieli się za przedstawionymi kandydaturami.

Zgodnie z tradycją WZD PTL, zebrani uczcili minutą ciszy pamięć zmarłych w ciągu minionych dwunastu miesięcy członków PTL: Anny Grabiec (O/Wrocław),

Jana Ignaciuka (O/Lublin), Mieczysława Sopy (O/Zielona Góra) oraz Zbigniewa Zgieruna (O/Toruń).

Prezes, prof. dr hab. Michał Buchowski, odczytał podziękowanie skierowane do Oddziału Poznań na ręce jego prezesa, dr Anny Weroniki Brzezińskiej, organizatora ubiegłorocznego WZD i konferencji naukowej „Europa regionów – perspektywy badawcze i edukacyjne”, ale z powodu jej nieobecności zobowiązał się do przekazania okolicznościowego dyplomu w Poznaniu.

Dopełniając podziękowania, prezes Oddziału Kraków, mgr Krystyna Reinfuss-Janusz, przekazała je również dla Oddziału Bielsko-Biała (na ręce prezesa mgr Elżbiety Teresy Filip; pod jej nieobecność przyjął je delegat Oddziału – Tymoteusz Król), Żywieckiego Parku Etnograficznego w Ślemieniu i Oddziału w Mszanie Dolnej (prezes mgr Teofila Latoś – nieobecna) za pomoc w zbieraniu materiałów etnograficznych dotyczących górali karpaccich.

Na wniosek Zarządu Głównego PTL, przewodniczący obrad zarządził, zgodnie ze statutem, tajne głosowanie nad nadaniem godności członka honorowego PTL prof. Oldze Goldberg-Mulkiewicz. Za wnioskiem było 26 osób, jeden delegat wstrzymał się od głosu. Oznacza to, że WZD nadało prof. Goldberg-Mulkiewicz godność członka honorowego PTL.

Następnie przewodniczący obrad, na wniosek ZG PTL, zarządził, zgodnie ze statutem, tajne głosowanie nad nadaniem godności członka honorowego PTL prof. Irenie Bukowskiej-Floreńskiej. Za wnioskiem było 26 głosów, jeden delegat wstrzymał się od głosu. Oznacza to, że WZD nadało pani prof. Bukowskiej-Floreńskiej godność członka honorowego PTL.

Prezes, prof. Michał Buchowski i sekretarz generalny, dr Jerzy Adamczewski, wręczyli prof. Irenie Bukowskiej-Floreńskiej dyplom honorowy potwierdzający nadanie godności członka honorowego PTL. Z powodu nieobecności prof. Olgi Goldberg-Mulkiewicz, dyplom honorowy został przekazany prezesowi Oddziału Łódź, dr. Damianowi Kasprzykowi.

Z kolei głos zabrała Katja Michajłowa z Sofii. Pozdrowienia od zaprzyjaźnionych towarzyszy z Czech i Słowacji przekazała dr Małgorzata Michalska, poinformowała również o ich najbliższych zjazdach. Prof. Teresa Smolińska przekazała natomiast pozdrowienia od prof. Doroty Simonides.

Zgodnie z kolejnym punktem obrad, został przyjęty protokół z 88. WZD w Poznaniu. Wersja drukowana zamieszczona jest w „Ludzie” 96: 2012, s. 333-337. Głosowało 26 delegatów, oddano 25 głosów „za”, jeden głos wstrzymujący się.

Sekretarz generalny odczytał skrót sprawozdania z działalności Zarządu Głównego w okresie sprawozdawczym. Nie było pytań do sprawozdawcy, wobec czego prowadzący obrady zarządził głosowanie nad przyjęciem sprawozdania. Delegaci jednogłośnie je przyjęli, głosowało 27 delegatów.

Wobec usprawiedliwionej nieobecności skarbnika, dr Anny Weroniki Brzezińskiej, skróconą wersję sprawozdania finansowego przeczytała główna księgowa PTL, Agata Sikora. Sprawozdanie skarbnika zostało przyjęte jednogłośnie – głosowało 28 delegatów (dołączyła uprawniona do głosowania Irena Soppa, wcześniej nieobecna ze względu na sprawy organizacyjne).

Przewodnicząca Głównej Komisji Rewizyjnej, mgr Małgorzata Oleszkiewicz, odczytała sprawozdanie z kontroli całokształtu działalności statutowej PTL. Przedmiotem kontroli była działalność ZG, biura PTL, finanse Towarzystwa, biblioteka i archiwum, Ośrodek Dokumentacji i Informacji Etnograficznej, działalność wydawnicza, działalność komisji rewizyjnych oddziałów PTL, realizacja wniosków z 88. WZD w Poznaniu oraz realizacja wniosków z poprzedniego protokołu GKR. Wnioski końcowe zawarte w wystąpieniu GKR dotyczyły funkcjonowania oddziałów i ODiIE. Postanowiono, że na trzy tygodnie przed każdym WZD wszystkie sprawozdania, które są na nim głosowane, czyli sprawozdanie sekretarza generalnego, skarbnika i GKR, zostaną rozesłane do prezesów oddziałów, którzy z kolei przekażą je do wiadomości delegatom oddziałów i wszystkim osobom zainteresowanym. Po krótkiej dyskusji nastąpiło głosowanie, w wyniku którego sprawozdanie GKR zostało przyjęte (27 głosów „za”, jeden wstrzymujący się). Stwierdzono, że do Komisji Wnioskowej nie wpłynęły wnioski, z wyjątkiem tych, które dotyczyły honorowego członkostwa PTL.

Następnie, wiceprezes, dr Małgorzata Michalska, poinformowała, że razem z dr Katarzyną Majbrodą były w październiku 2012 roku na Cmentarzu Łyczakowskim we Lwowie i dokonały wizji lokalnej stanu zachowania nagrobka prof. Adama Fischera. Rozważano kilka rozwiązań. Pierwsze: starać się o wpisanie restauracji nagrobka na listę prac Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, ale wiąże się to z bardzo długim czasem oczekiwania na realizację. Drugie: podjęto rozmowy z pracownikiem MKiDN w sprawie formalności i kosztów związanych z realizacją tego zamierzenia. Wniosek do Ministerstwa o dofinansowanie tych prac na 100.000 zł wymagałby 15% własnego wkładu finansowego. Trzecie: zatrudnienie miejscowej firmy, jednakże w tym wypadku muszą być zachowane miejscowe procedury i uzgodnienia, co nie jest sprawą łatwą do rozwiązania i niezbędne są również środki na ten cel, które musiałyby wyasygnować PTL.

Prof. Teresa Smolińska prowadziła rozmowy z Rektorem Uniwersytetu Opolskiego w sprawie ewentualnych możliwości renowacji nagrobka prof. Adama Fischera. Prof. Stanisław Nicieja zawodowo i naukowo interesuje się Cmentarzem Łyczakowskim, znane są jego liczne publikacje dotyczące tej nekropolii. Rektor wspomniał o możliwości zatrudnienia lokalnych firm, jednak dalszych rozmów w tej sprawie nie podjęto. Sprawę renowacji dodatkowo utrudnia fakt, że oprócz prof. Fischera w grobie pochowane są jeszcze trzy inne osoby.

Zarząd Główny postanowił wstrzymać się od podejmowania działań. Dr Damian Kasprzyk, wnioskodawca, podziękował dr Małgorzacie Michalskiej za zainteresowanie się tą sprawą i zasugerował, aby podczas indywidualnych odwiedzin na Cmentarzu Łyczakowskim zapalić świeczkę na grobie uczonego oraz monitorować stan zachowania nagrobka.

W kolejnym punkcie obrad dr Małgorzata Michalska poinformowała, że działająca przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk Rada Towarzystw Naukowych organizuje 17 i 18 września 2013 roku I Kongres Towarzystw Naukowych „Towarzystwa naukowe w Polsce – dziedzictwo, kultura, nauka, trwanie”. Honorowy patronat nad Kongresem objął Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Bronisław Komorowski.

Wiceprezes dodała, że celem Kongresu jest ukazanie i ocena dotychczasowego wkładu społecznego ruchu naukowego w rozwój i upowszechnianie nauki w Polsce oraz w rozwój kraju, regionów i lokalnych społeczności, ocena stanu i warunków działania społecznego ruchu naukowego w Polsce oraz dyskusja nad jego obecnym miejscem i rolą w systemie kultury, dziedzictwa narodowego, nauki, a zwłaszcza jej upowszechniania w Polsce. W Polsce działa ponad 300 towarzystw naukowych. W czasie obrad Kongresu planowane jest podjęcie między innymi następujących tematów: rozwój i wkład towarzystw naukowych w kształtowanie świadomości narodowej i obywatelskiej na przestrzeni wieków; wpływ towarzystw naukowych na rozwój nauki w Polsce; ocena wkładu towarzystw naukowych w upowszechnianie nauki (działalność wydawnicza, organizacja kongresów i konferencji upowszechniających naukę, wkład towarzystw naukowych w rozwój nowoczesnych form upowszechniania nauki); ocena wkładu społecznego ruchu naukowego w rozwój gospodarki regionów i kraju; społeczny ruch naukowy jako element budowania społeczeństwa obywatelskiego; ocena warunków działania aktualnego systemu subsydiowania społecznego ruchu naukowego w Polsce ze środków budżetowych przeznaczonych na naukę; działania Polskiej Akademii Nauk na rzecz wspomagania społecznego ruchu naukowego w Polsce w ujęciu historycznym; działania Rady Towarzystw Naukowych przy Prezydium PAN w zakresie analizy stanu społecznego ruchu naukowego w Polsce i wypracowanie systemu jego finansowania.

W czasie Kongresu będzie wygłoszonych ponad 50 referatów, w których przedstawiona zostanie sformułowana powyżej problematyka oraz dotychczasowa działalność i dorobek poszczególnych towarzystw, stowarzyszeń naukowych i naukowo-zawodowych oraz stowarzyszeń naukowo-technicznych NOT. Delegatem PTL na Kongres będzie wiceprezes, dr Małgorzata Michalska.

Wśród spraw wniesionych z sali, dr Irena Kotowicz-Borowy poinformowała o wydaniu przez Muzeum Szlachty Mazowieckiej w Ciechanowie oraz Północno-Mazowiecki Oddział Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego dwóch publikacji. Pierwsza to „Mazowieckie Zeszyty Naukowe” 1: ks. Jan Chmieliński, *Życie religijno-obyczajowe oraz mowa, kultura i prace mieszkańców Krajewa Wielkiego na przełomie XIX i XX wieku*. Książka ta stanowi unikatowy dokument kultury drobnoszlacheckiej z terenu gminy Krzynowłoga Mała. Drugą publikacją są „Mazowieckie Zeszyty Naukowe” 2: *Znaczenie edukacyjne kultury drobnoszlacheckiej*, pod red. Ireny Kotowicz-Borowy.

Dr Damian Kasprzyk poinformował natomiast, że prof. dr hab. Violetta Krawczyk-Wasilewska z Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Łódzkiego zaprasza wszystkich zainteresowanych do zapisywania się do europejskich towarzystw naukowych: International Society for Ethnology and Folklore (bliższe dane dotyczące tego Towarzystwa znaleźć można na stronie internetowej: www.siefhome.org) oraz International Society for Folk Narrative Research (z działalnością tej międzynarodowej organizacji związana jest strona internetowa: www.isfnr.org).

Powiadomiono obecnych, iż w 2014 roku WZG PTL odbędzie się od 18 do 21 września w Lublinie. Zgromadzeniu towarzyszyć będzie konferencja naukowa „Sa-

crum w kulturze tradycyjnej i współczesnej”. Odpowiedzialność merytoryczną za konferencję przyjął prof. Jan Adamowski. Zostały podjęte kroki zmierzające do zorganizowania WZD w roku 2015 we Lwowie, z okazji 120 rocznicy powstania Towarzystwa. Indywidualne koszty uczestnictwa w tym spotkaniu będą nieco wyższe niż w WZD, które mają miejsce w Polsce. Wstępnie znaleziono hotel, który może pomieścić około 70 osób; pokój jednoosobowy kosztuje w nim około 100 zł, w pokojach 2-3-4 osobowych cena wynosi około 65 zł od osoby. Na kolejne lata zgłoszono następujące propozycje organizacji WZD: 2016 – Wrocław, 2017 – Oddział Śląski (miejsce jeszcze nieustalone), 2018 – Kraków.

Wobec wyczerpania programu 89. WZD PTL, prowadzący obrady, prof. Michał Buchowski, podziękował delegatom i wszystkim zebrany za obecność i aktywny udział w Walnym Zgromadzeniu oraz zaprosił wszystkich do uczestnictwa w Forum Oddziałowym, a w dniu następnym do udziału w konferencji naukowej i ogłosił koniec 89. WZD PTL.

Jerzy Adamczewski

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ZARZĄDU GŁÓWNEGO POLSKIEGO TOWARZYSTWA LUDOZNAWCZEGO ZA OKRES OD WRZEŚNIA 2012 DO SIERPNIA 2013

Sprawozdanie obejmuje następujące części:

1. Dane ogólne;
2. Realizacja wniosków z 88. WZD w Poznaniu;
3. Działalność Zarządu Głównego i Prezydium ZG;
4. Ośrodek Dokumentacji i Informacji Etnograficznej;
5. Sprawy finansowe;
6. Działalność wydawnicza;
7. Biblioteka Naukowa im. Jana Czekanowskiego;
8. Archiwum Naukowe;
9. Oddziały PTL.

Dane ogólne

23 września 2011 roku w Opolu odbyło się 87. Walne Zgromadzenie Delegatów Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego, w trakcie którego przeprowadzono zgodnie ze statutem wybory do władz Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego. Zarząd Główny PTL ukonstytuował się wówczas w następującym składzie: prezes – prof.

dr hab. Michał Buchowski, wiceprezesa – dr Małgorzata Michalska, prof. UO dr hab. Teresa Smolińska, prof. UŁ dr hab. Grażyna Ewa Karpińska, sekretarz generalny – dr Jerzy Adamczewski, zastępca sekretarza generalnego – dr Michał Mokrzan, skarbnik – dr Anna Weronika Brzezińska, zastępca skarbnika – dr Magdalena Rostworowska, członkowie ZG: prof. dr hab. Jan Adamowski, dr Hubert Czachowski, dr Anna Nadolska-Styczyńska, prof. dr hab. Dorota Simonides. Główna Komisja Rewizyjna ukonstytuowała się następująco: przewodnicząca – mgr Małgorzata Oleszkiewicz, sekretarz – dr Damian Kasprzyk, członek – mgr Artur Trapszyc. Sąd Koleżeński ukonstytuował się w składzie: przewodniczący – dr Artur Gaweł, sekretarz – dr Kinga Czerwińska, członek – mgr Maciej Kwaśkiewicz.

Od wyborów władze PTL działają w niezmiennym składzie. Poprzednie 88. Walne Zgromadzenie Delegatów PTL odbyło się 22 września 2012 roku w Poznaniu. Protokół z posiedzenia został opublikowany w „Ludzie” 96: 2012, s. 333-338. Walnemu Zgromadzeniu Delegatów towarzyszyła dwudniowa konferencja naukowa „Europa regionów – perspektywy badawcze i edukacyjne”, która składała się z sesji plenarnej oraz dwóch równoległych: „Regiony europejskie w perspektywie badań etnologicznych” oraz „Upowszechnianie wiedzy o regionie”.

W biurze działającym przy Zarządzie Głównym zatrudnione są następujące osoby:

1. mgr Paulina Suchecka na $\frac{3}{4}$ etatu – dyrektor biura i biblioteki PTL, która dodatkowo odpowiada za archiwum, sprawy wydawnicze i członkowskie. Pełni dyżury w czytelnicy: poniedziałek, wtorek, środa w godz. 16-20 i dwie pierwsze soboty w miesiącu w godz. 9-13;

2. Bożena Wrońska na pełnym etacie – obsługuje magazyn wydawnictw, prowadzi wysyłkę publikacji, ekspedycję korespondencji, a także obsługę czytelników, zakupy na potrzeby biura itd.;

3. mgr Aleksandra Michałowska – od 1 października 2009 roku jest na pięcioletnim urlopie bezpłatnym, bowiem obecnie jest zatrudniona na pełnym etacie w Bibliotece Uniwersyteckiej, ale dalej świadczy pracę na rzecz Biblioteki PTL;

4. mgr Agata Sikora na $\frac{1}{2}$ etatu – główna księgową PTL.

PTL posiada swoją stronę internetową www.ptl.info.pl, za którą odpowiada dr Hubert Czachowski. Portal redagują: H. Czachowski, Olga Kwiatkowska i Jakub Kopyczyński. Zgodnie z wcześniejszymi zamierzeniami, PTL ma również Newsletter, formę biuletynu rozsyłanego za pomocą poczty elektronicznej, redagowaną przez dr. Michała Mokrzanę i dr Annę W. Brzezińską. Adres poczty internetowej: ptl@ptl.info.pl.

Realizacja wniosków z 88. WZD

W trakcie WZD Komisja Wnioskowa przedstawiła trzy wnioski. Pierwszy zgłosił dr Damian Kasprzyk (Oddział Łódź) – o podjęcie działań w celu odnowienia growca prof. Adama Fischera na Cmentarzu Łyczakowskim we Lwowie. Wniosek drugi, dr Marioli Tymochowicz (Oddział Lublin), dotyczył włączenia do programów WZD spotkań sekcji problemowych. Trzeci wniosek, ZG PTL, dotyczył przegłosowania nadania tytułu członka honorowego PTL dr Magdalenie Rostworowskiej.

W odniesieniu do pierwszego wniosku – na posiedzeniu ZG 20 kwietnia 2013 roku zdecydowano, że ze względu na zbyt duże obciążenie finansowe, PTL nie podejmie działań związanych z rekonstrukcją nagrobka prof. A. Fischera. Wniosek drugi został zrealizowany w trakcie tegorocznego WZD, przewidziano w nim obrady różnych sekcji problemowych. Wniosek trzeci zrealizowano.

Działalność Zarządu Głównego i Prezydium ZG

W okresie sprawozdawczym Zarząd Główny spotkał się na posiedzeniach w dniach: 20 kwietnia, 14 czerwca oraz 12 września 2013 roku, w których uczestniczyli również prezesi poszczególnych oddziałów. Podstawowa problematyka, jaka była dyskutowana, skupiała się tradycyjnie na zagadnieniach finansowych, szczególnie w kontekście odrzucenia przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego niektórych wniosków o dofinansowanie naszych podstawowych działań. Ważne jest również to, że składając wniosek o dotację na realizację konkretnych zadań, trzeba posiadać tak zwany wkład własny w wysokości 15% ogólnych kosztów. Wobec tak poważnych problemów, niezbędna wydaje się konieczność składania wniosków o granty. Początek takiej formie pozyskiwania funduszy dała dr A.W. Brzezińska, przygotowując w redakcji „Atlasu Polskich Strojów Ludowych” projekt grantowy w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki.

Pozostałe tematy wymagające dyskusji i decyzji to: funkcjonowanie Ośrodka Dokumentacji i Informacji Etnograficznej, sprawy wydawnicze (recenzje, wynagrodzenia za prace wydawnicze i honoraria autorskie, procedury wydawnicze) i finansowanie publikacji, sprawy członkowskie oraz zagadnienia dotyczące tegorocznego 89. Walnego Zgromadzenia Delegatów PTL w Zielonej Górze. Towarzyszy mu sesja naukowa „Wielokulturowość – Tolerancja – Edukacja” pod naukowym kierownictwem dr. hab. Jacka Schmidta (IEiAK UAM) i dr Doroty Angutek (Instytut Socjologii UZ). Po raz pierwszy ZG w wyniku głosowania uznał, że należy wprowadzić opłatę pokrywającą koszty organizacyjne konferencji i WZD PTL, ustalając jej wysokość na 50 zł dla członków Towarzystwa i 100 zł dla osób spoza PTL.

ZG zdecydował też, że WZD PTL w 2015 roku powinno odbyć się we Lwowie. Jednakże w przypadku wystąpienia problemów z organizacją WZD poza granicami Polski, alternatywnym miejscem może być Sanok.

Ze względu na fakt, iż w 2016 roku Wrocław będzie Europejską Stolicą Kultury, WZD powinno odbyć się właśnie we Wrocławiu. Dr M. Mokrzan, prezes Oddziału Wrocław, potwierdził gotowość przyjęcia członków PTL w roku 2016.

Po raz pierwszy w znacznie szerszym niż do tej pory zakresie została w pracach ZG wykorzystana poczta mailowa, dzięki której przedyskutowano i podjęto decyzje w wielu ważnych sprawach, wymagających szybkich rozstrzygnięć (m.in. kandydatury na członka honorowego, różne kwestie wydawnicze, składy poszczególnych redakcji serii wydawniczych, promocje wydawnictw, umowa darowizny z Urszulą Lewicką-Rajewską dotycząca spuścizny po dr Annie Lewickiej-Kowalskiej, digitalizacja zasobów Archiwum Naukowego PTL).

ZG Uchwałą nr 1 z 18 maja 2012 roku powołał Sekcję Stroju Ludowego. Inicjatorem jej utworzenia była nowa redakcja „Atlasu Polskich Strojów Ludowych”. Podczas 88. WZD w Poznaniu odbyło się pierwsze zebranie członków Sekcji, podczas którego wybrano Zarząd Sekcji w składzie: dr M. Tymochowicz (Oddział Lublin) – przewodnicząca, dr A.W. Brzezińska (Oddział Poznań) – zastępca przewodniczącej, mgr Aleksandra Paprot (Oddział Gdańsk) – sekretarz.

Redakcja „Atlasu Polskich Strojów Ludowych” przygotowała wniosek grantowy o finansowanie projektu w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (moduł 1.1.): „Atlas Polskich Strojów Ludowych: kontynuacja prac wydawniczych, przeprowadzenie badań terenowych i kwerend źródłowych oraz cyfryzacja materiałów źródłowych i udostępnienie ich w Internecie”. W okresie sprawozdawczym rozpoczęto realizację grantu.

Z inicjatywy dr Grażyny Kubicy-Heller organizuje się również Sekcja Genderowa. W środowisku wrocławskim powstaje kolejna – Sekcja Metodologiczna. Zgodnie z projektem dr Katarzyny Barańskiej powstaje też Sekcja Muzealna.

Jednogłośnie została zatwierdzona umowa darowizny dotycząca spuścizny naukowej po śp. A. Kowalskiej-Lewickiej. Spuściznę przekaże dr U. Lewicka-Rajewska. Z ramienia PTL umowę podpisała dr M. Michalska (wiceprezes) i dr M. Rostrowska (zastępca skarbnika). Do końca 2013 roku zbiory te zostaną przewiezione do siedziby ODIIE w Łodzi, a koszty transportu na trasie Kraków – Łódź pokryje PTL.

ZG wyraził zgodę na przygotowanie przez dr Stefanę Skowron-Markowską z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego grantu w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki w zakresie opracowania i zdigitalizowania materiałów po prof. Stanisławie Poniatońskim z Archiwum PTL. Grant „Utworzenie repozytorium cyfrowego: dokumenty i fotografie Stanisława Poniatońskiego (1884-1945)” został już złożony.

ZG wyraził zgodę na złożenie przez redakcję „Atlasu Polskich Strojów Ludowych” projektu do Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki „*Stroje ludowe jako fenomen kulturowy* – tłumaczenie i upowszechnienie książki w językach angielskim, niemieckim i rosyjskim”. Celem projektu jest przygotowanie obcojęzycznych wersji książki *Stroje ludowe jako fenomen kulturowy* (red. A.W. Brzezińska, M. Tymochowicz, 2013). Elektroniczne wersje książki zostaną umieszczone w Bibliotece Cyfrowej Polskiego Instytutu Antropologii. Wartość projektu to 70.600 zł. Jego kierownikiem będzie dr Justyna Słomska-Nowak (także weryfikacja tłum. angielskiego), wykonawcami: dr A.W. Brzezińska (promocja projektu), mgr Sylwia Geelhaar (weryfikacja tłum. niemieckiego) oraz mgr Elżbieta Piskorz-Branekova (weryfikacja tłum. rosyjskiego).

Rozważano też możliwość przygotowania grantu z Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki na opracowanie i zdigitalizowanie materiałów pod nazwą „Galicjana” z Archiwum PTL, ale decyzja nie została jeszcze podjęta.

ZG na posiedzeniu 20 kwietnia 2013 roku podjął uchwałę w sprawie możliwości pozyskania przez oddziały PTL publikacji w celu ich dystrybucji. Zgodnie z tą uchwałą, 50% zysku otrzymanego ze sprzedaży publikacji zostaje odprowadzone przez oddziały PTL do kasy ZG, pozostałe 50% zysku zostaje odprowadzone do kasy oddziałów, a koszty przesyłki publikacji pokrywane są po połowie przez ZG i oddziały PTL.

Ośrodek Dokumentacji i Informacji Etnograficznej

Kierownikiem Ośrodka Dokumentacji i Informacji Etnograficznej jest dr Inga Kuźma. Od czerwca 2012 roku Ośrodek funkcjonuje w nowej siedzibie. Dzięki dobrej współpracy z władzami Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Łódzkiego, ODiE dysponuje obecnie miejscem do pracy na terenie Archiwum Naukowego Instytutu. W skład społecznej Rady Naukowej Ośrodka wchodzi: prof. dr hab. Violetta Krawczyk-Wasilewska – przedstawicielka Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Łódzkiego, dr A. Nadolska-Styczyńska – przedstawicielka Oddziału Łódzkiego PTL oraz dr A.W. Brzezińska – przedstawicielka ZG PTL.

W okresie sprawozdawczym prace prowadzono na dwóch płaszczyznach. Przygotowywano wybory dla międzynarodowej bibliografii *International Bibliography of the Social Sciences*. Na komputerowych nośnikach wykonano 400 not bibliograficznych z zakresu polskiej antropologii kulturowej za rok 2011. W wyniku tych prac ukazują się noty bibliograficzne o polskich wydawnictwach w wersji drukowanej i w prowadzonej przez IBSS bazie on-line, dostępnej na subskrybowanej stronie internetowej. Zadanie zrealizowano dzięki dofinansowaniu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Drugim kierunkiem działania są prace związane z bieżącą bibliografią etnografii polskiej w Internecie. Zapisano w komputerowej bazie danych i wprowadzono do katalogu on-line 1.687 not bibliograficznych. „Bibliografia etnografii polskiej w Internecie” udostępniona na stronie <http://bep.uni.lodz.pl> zawierała na koniec sierpnia 2012 roku 30.496 not bibliograficznych, w tym: 4.564 noty za lata 1926-1939, 8.498 not za lata 1986-2000, 5.170 not za lata 2001-2003, 10.105 not za lata 2004-2010 oraz 1.665 not za rok 2011 i 2012. Zadanie zrealizowano dzięki dofinansowaniu MNiSW.

W bieżącym roku Ośrodek otrzymał środki finansowe na trzy zadania z czterech składanych: „Tworzenie i użytkowanie bibliograficznych Baz Danych – kontynuacja na rok 2013”, „Upowszechnianie i promocja osiągnięć nauki polskiej – kontynuacja na rok 2013. Opracowanie selektywnej bibliografii etnografii polskiej za 2012 rok dla bibliografii międzynarodowej – *International Bibliography of the Social Sciences*” oraz „Aktualizacja katalogu on-line Bibliografii Etnografii Polskiej w Internecie – uzupełnienie baz danych o brakujące noty bibliograficzne prac z zakresu antropologii kulturowej, etnologii i folklorystyki wydanych w latach 2000-2010 i w 1999”.

Czwarte zadanie „Opracowanie wersji obcojęzycznej wyszukiwawczych pól opisowych komputerowej bazy danych bibliograficznych w celu umiędzynarodowienia i popularyzacji dorobku polskiej antropologii kulturowej za lata 2010-2011” nie otrzymało żadnej dotacji, w związku z tym ODiE nie przystąpiło do jego realizacji.

W okresie sprawozdawczym Ośrodek rozpoczął prace nad porządkowaniem spuścizny po zmarłej dr A. Kowalskiej-Lewickiej, która przekazała w testamencie swoje naukowe archiwum PTL. Dr I. Kuźma przeprowadziła wraz ze spadkobierczynią, panią U. Lewicką-Rajewską, kwerendę w archiwum po zmarłej. Spuścizna została opisana i wstępnie skatalogowana oraz zostały wskazane materiały do przejęcia przez PTL. Do końca 2013 roku zbiory te zostaną przewiezione do siedziby Ośrodka

w Łodzi i w kolejnym roku ODiE zaproponuje projekt badawczy związany z tymi materiałami archiwalnymi.

Plan pracy na rok następny przewiduje kontynuację wszystkich wspomnianych zadań, co wiąże się z przygotowaniem odpowiednich wniosków do MNiSW o dofinansowanie.

Sprawy finansowe

Zgodnie z Ustawą z 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych złożono elektronicznie do Urzędu Skarbowego Wrocław Śródmieście deklarację CIT 8 za rok podatkowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 roku. Sprawozdanie finansowe za rok 2012 zawiera bilans, rachunek zysków i strat ZG PTL z Oddziałami PTL oraz informację dodatkową wraz z wprowadzeniem.

W 2012 roku koszty realizacji zadań przewyższyły uzyskane przychody ZG PTL. Ujemny wynik finansowy wyniósł 15.915,76 zł. Zgodnie ze statutem, strata została pokryta z nadwyżek lat poprzednich. Mimo kolejnego ujemnego bilansu finansowego, ZG w dalszym ciągu posiada płynność finansową.

Ujemny wynik finansowy wynika przede wszystkim z konieczności zainwestowania własnych środków finansowych w realizację zadań dofinansowanych przez MNiSW. Dodać należy, że zadania wydawnicze rozliczane są w pełnej wysokości przyznanej dotacji, a ewentualne przychody przynosi dopiero sprzedaż wydawnictw. Wprowadzono również opłaty za recenzje. Wpływ na ujemny wynik finansowy miały również opłaty eksploatacyjne oraz czynszowe za pomieszczenia biurowe, bowiem od 1 października 2009 roku obowiązuje ZG pięcioletnia umowa z Uniwersytetem Wrocławskim o użytkowaniu lokalu. ZG jednogłośnie stosowną uchwałą przyjął 14 czerwca 2013 roku sprawozdanie finansowe za rok 2012.

Przychody oddziałów przewyższyły koszty realizacji zadań, co spowodowało nadwyżkę w wysokości 3.053,72 zł. Zgodnie ze statutem, przeznaczona zostanie ona na realizację celów statutowych.

W pierwszym półroczu 2013 roku realizowane są przede wszystkim zadania dofinansowane przez MNiSW. Podkreślić należy, iż w tym roku rozpoczęliśmy realizację zupełnie nowego zadania – grantu przygotowanego przez dr A.W. Brzezińską. Jest on realizowany ze środków MNiSW w ramach NPRH – „Atlas Polskich Strojów Ludowych: kontynuacja prac wydawniczych, przeprowadzenie badań terenowych i kwerend źródłowych oraz cyfryzacja materiałów źródłowych i udostępnienie ich w Internecie”. W 2013 roku wpłynęły dwie transze środków przewidzianych na ten cel. PTL podpisało umowy dotyczące współpracy z Muzeum Regionalnym w Jarcinie, Muzeum w Łowiczu i Gminnym Ośrodkiem Kultury w Białej Podlaskiej w zakresie realizacji wymienionego projektu.

W 2013 roku PTL otrzymało dotację z MNiSW na wydawnictwa, funkcjonowanie biblioteki naukowej oraz działalność archiwum. Ponadto MNiSW przyznało dofinansowanie na konferencję naukową „Wielokulturowość – Tolerancja – Edukacja. Nowe wyzwania dla antropologii kulturowej i etnologii w Polsce” oraz na tworzenie i użytkowanie bibliograficznych baz danych, upowszechnianie i promocję osiągnięć nauki i uzupełnianie „Bibliografii Etnografii Polskiej w Internecie”.

W bieżącym roku MNiSW przyznało Umową nr 569/P-UN/2013 subwencję na druk następujących publikacji:

- „Lud” 97: 2013;
- „Łódzkie Studia Etnograficzne” 52: 2013, Aleksandra Krupa, *Baluckie chronotypy. Opowieść o łódzkiej dzielnicy*;
- „Literatura Ludowa” 57: 2013;
- „Biblioteka Zesłańca” 28, *Dzienniki i listy ze stepów kirgiskich (podróż do Kazachstanu w 1846 r.)* (oprac. H. Gerber).

Decyzją nr 675/P-DUN/ZO/2013 z 11 czerwca 2013 roku jako odwołanie na poprzednią negatywną decyzję z 12 lutego 2013 roku nie przyznającą środków finansowych, dofinansowane zostały następujące zadania:

1. Konferencja naukowa „Wielokulturowość – Tolerancja – Edukacja. Nowe wyzwania dla antropologii kulturowej i etnologii w Polsce”;
2. Biblioteka w 2013 roku: udostępnianie księgozbioru i informacja biblioteczna; gromadzenie zbiorów – uzupełnienie zbiorów bibliotecznych; konserwacja zbiorów bibliotecznych; opracowanie zbiorów bibliotecznych; wymiana wydawnictw z instytucjami zagranicznymi i krajowymi; komputeryzacja zbiorów bibliotecznych;
3. Archiwum w 2013 roku: konserwacja zbiorów archiwalnych; opracowanie zbiorów archiwalnych; gromadzenie zbiorów archiwalnych; udostępnianie zbiorów archiwalnych.

Decyzją nr 675/P-DUN/2013 dofinansowane zostały następujące zadania:

1. Komputeryzacja zbiorów bibliotecznych;
2. Tworzenie i użytkowanie bibliograficznych baz danych – kontynuacja na rok 2013, gromadzenie informacji na nośnikach komputerowych, kwerenda biblioteczna, klasyfikacja i zapis w bazie danych bibliograficznych za 2012 rok do bieżącej bibliografii etnografii polskiej;
3. Upowszechnianie i promocja osiągnięć nauki polskiej – kontynuacja na rok 2013, opracowanie selektywnej bibliografii etnografii polskiej za 2012 rok dla bibliografii międzynarodowej *International Bibliography of the Social Sciences*;
4. Aktualizacja merytoryczna „Bibliografii etnografii polskiej w Internecie” – opracowanie dla potrzeb katalogu on-line brakujących not bibliograficznych prac z zakresu antropologii kulturowej, etnologii i nauk pokrewnych wydanych w latach ubiegłych.

Działalność wydawnicza

W okresie sprawozdawczym odbyło się jedno posiedzenie Rady Wydawniczej – 14 czerwca 2013 roku, w siedzibie Instytutu im. Oskara Kolberga w Poznaniu przy ul. Kantaka 4. Uczestniczyli w nim członkowie ZG PTL: prof. dr hab. M. Buchowski – prezes, prof. UŁ dr hab. G.E. Karpińska – wiceprezes i redaktorka „Łódzkich Studiów Etnograficznych”, prof. UO dr hab. T. Smolińska – wiceprezes i redaktorka „Dziedzictwa Kulturowego”, dr M. Michalska – wiceprezes, dr A.W. Brzezińska – skarbnik i redaktorka „Atlasu Polskich Strojów Ludowych”, dr M. Rostworowska

– zastępca skarbnika, dr J. Adamczewski – sekretarz generalny, dr M. Mokrzan – zastępca sekretarza generalnego, dr H. Czachowski – członek ZG, dr A. Nadolska-Styczyńska – członek ZG oraz redaktorzy naczelni pozostałych wydawnictw PTL: prof. UAM dr hab. Waldemar Kuligowski – „Biblioteka Popularnonaukowa”, prof. dr hab. Jolanta Ługowska – „Literatura Ludowa” oraz „Biblioteka Literatury Ludowej”, prof. UAM dr hab. Danuta Penkala-Gawęcka – „Lud”, prof. UAM dr hab. Ryszard Vorbrich – „Prace Etnologiczne”, dr Katarzyna Barańska – „Zbiór Wiadomości do Antropologii Muzealnej”. W posiedzeniu wzięła udział również dyrektorka biura, P. Suchecka oraz główna księgową, A. Sikora.

Plan wydawniczy na rok 2012 został zrealizowany w całości. Ukazały się następujące publikacje:

„Lud” 96: 2012;

„Łódzkie Studia Etnograficzne” 51, *Antropolog w mieście i o mieście* (red. G.E. Karpińska);

„Literatura Ludowa” 56: 2012;

„Biblioteka Literatury Ludowej” 10, Ryszard Bieńkowski, *Cerowanie dziurawych parasoli deszczem. Na tropie metafory ludowej*;

„Biblioteka Zesłańca” 26, Stefania Skowron-Markowska, *Z Oksfordu na Syberię. Dziedzictwo naukowe Marii Antoniny Czaplickiej*;

„Biblioteka Zesłańca” 27, *Polacy w guberni archangielskiej w XIX i XX wieku* (red. Antoni Kuczyński, Mirosław Marczyk);

„Biblioteka Popularnonaukowa” 17, Bożena Kaczmarczyk, *Tradycyjne oraz współczesne zabawy i gry dziecięce*;

„Archiwum Etnograficzne” 53, *Za miedzę, za morze, w zaświaty... Kulturowe wymiary podróżowania* (red. Wojciech Olszewski, Violetta Wróblewska);

„Prace Etnologiczne” 25, Jacek Splisgart, *Obrzędowość rodzinna w Japonii. Społeczny wymiar obrzędów przejścia oraz kultu zmarłych wczoraj i dziś*;

„Prace Etnologiczne” 26, *Rozwój a kultura. Perspektywy poznawcze i praktyczne* (red. R. Vorbrich) – praca wydana poza dotacją MNiSW;

„Biblioteka Popularnonaukowa” 18, *Regionalizm i wielokulturowość. Perspektywa etnologii polskiej i słowackiej* (red. W. Kuligowski, Boris Michalik) – praca wydana poza dotacją MNiSW.

Spośród zaakceptowanych przez ZG propozycji wydawniczych na rok 2013, cztery nie otrzymały wsparcia finansowego. Decyzją nr 570/P-DUN/O/2013 z 27 lutego 2013 roku MNiSW odmówiło przyznania środków finansowych na realizację tych zadań wydawniczych z zakresu działalności upowszechniającej naukę. 11 marca 2013 roku zostało wysłane odwołanie, ale nie przyniosło ono zmiany decyzji. Są to następujące zadania wydawnicze:

„Archiwum Etnograficzne”, *Praktykowanie tradycji w społeczeństwach posttradycyjnych* (red. Janina Hajduk-Nijakowska);

„Archiwum Etnograficzne”, *Obserwatorki z wyobraźnią. Etnograficzne i socjologiczne pisanstwo kobiet* (red. Grażyna Kubica i Katarzyna Majbroda);

„Prace Etnologiczne”, Karolina Marcinkowska, *Odtworzyć przeszłość. Kult czumba na Madagaskarze*;

„Biblioteka Popularnonaukowa”, *Balkany performatywne. Sztuka, dramaty i rytuał w przestrzeni publicznej* (red. Gorana Injaca, W. Kuligowski, Magdalena Sztandara);
Zatwierdzone propozycje wydawnicze na rok 2014 to:

„Lud” 98: 2014;

„Łódzkie Studia Etnograficzne” 53, Marta Songin-Mokrzan, *Zwrot ku zaangażowaniu. Strategie konstruowania nowej tożsamości antropologicznej*;

„Literatura Ludowa” 58: 2014;

„Zbiór Wiadomości do Antropologii Muzealnej” 1;

„Archiwum Etnograficzne”, *Etnografowie i ludoznawcy polscy. Sylwetki, szkice biograficzne* 4 (red. Anna Spiss, Jan Święch);

„Archiwum Etnograficzne”, *Regiony i regionalizmy w Europie. Badania – kreacja – popularyzacja* (red. A.W. Brzezińska, J. Schmidt);

„Kultury Popularne Świata”, Anna Seweryn, *Być jak pepsa. Od społeczeństwa woli do społeczeństwa wyboru*;

„Biblioteka Literatury Ludowej”, Hanna Spychalska-Waszek, *Tradycyjne przekazy wierzeniowe we współczesnej Puszczy Zielonej*;

„Prace Etnologiczne”, Anna Mrozowicka, *Ruch „Dzwoniące Cedry Rosji” jako rosyjska odmiana New Age*;

„Prace i Materiały Etnograficzne”, Andrzej Stachowiak, *Współczesne konflikty wyznaniowe na Łemkowszczyźnie*;

„Archiwum Etnograficzne”, Jan Wielek, *Materiały etnograficzne z pow. limanowskiego*, cz. 4 – tytuł ten zostanie wydany przez PTL, jeśli autor zapewni fundusze na wydanie oraz opłacenie recenzji.

W 2013 roku ukazał się również zeszyt specjalny „Atlasu Polski Strojów Ludowych”, *Stroje ludowe jako fenomen kulturowy* (red. A.W. Brzezińska, M. Tymochowicz) opublikowany w nakładzie 200 egzemplarzy. Jest to pierwsza publikacja nowej i młodej redakcji serii „Atlasu”, która ukazała się w ramach projektu finansowanego ze środków Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki.

Przyjęta została tabela wynagrodzeń za prace wydawnicze i honoraria autorskie oraz procedury wydawnicze dotyczące wniosków składanych do MNiSW:

I etap – przed przygotowaniem i złożeniem wniosku do MNiSW:

1. prośba (podanie) autora, względnie redaktora w przypadku prac zbiorowych, i tekst książki na CD/DVD oraz wydruk – termin składania do końca roku kalendarzowego na ręce redaktorów naczelnych serii lub do biura ZG PTL;

2. ocena prac przez redaktorów serii względnie przez osoby przez nich wyznaczone;

3. opiniowanie tytułów przez Radę Wydawniczą i zatwierdzenie ich przez ZG PTL;

4. recenzje wydawnicze (dwóch samodzielnych pracowników naukowych, w uzasadnionych przypadkach również doktorów, wskazanych przez Radę Wydawniczą i zatwierdzonych przez ZG PTL) – termin nadsyłania do końca czerwca;

5. przygotowanie przez redakcję serii/biuro wniosku do MNiSW o dotację na wydanie książki (koniecznie uwzględnić honorarium na opracowania redakcyjne).

II etap – po otrzymaniu pozytywnej decyzji MNiSW o dofinansowaniu książki:

1. szukanie dodatkowych sponsorów poza MNiSW przez autorów i redakcję serii. Redakcje będą przygotowały pisma w tej sprawie i w zależności od okoliczności

albo ZG PTL będzie je rozsyłał na papierze firmowym, względnie redaktor serii będzie wysyłał je w swoim własnym imieniu. Zgodnie ze statutem, późniejsze umowy z potencjalnymi sponsorami może zawierać jedynie ZG PTL;

2. ustosunkowanie się autora do recenzji i nanoszenie przez niego poprawek według sugestii recenzentów;

3. redaktor naczelny serii (względnie inna osoba wyznaczona przez niego z redakcji serii, w wyjątkowych przypadkach, uzasadnionych merytorycznie spoza redakcji, będąca później redaktorem tego konkretnego tomu) otrzymuje pracę i sprawdza, czy autor ustosunkował się do wskazówek recenzentów, może też dołączyć swoje uwagi, do których autor powinien się odnieść;

4. redakcja językowa (opracowanie merytoryczno-stylistyczne);

5. skład i łamanie;

6. korekta autorska (ew. także druga);

7. korekta redakcyjna (ew. także druga);

8. naniesienie korekt;

9. zatwierdzenie do druku przez redaktora tomu;

10. akceptacja okładki i stron redakcyjnych przez przedstawiciela ZG PTL oraz biuro Towarzystwa;

11. druk.

Wszelkie umowy o charakterze finansowym: honoraria, prace redakcyjne, korektorskie, skład i łamanie, druk (pod warunkiem posiadania przez redakcję na ten cel środków), mogą być zawierane jedynie przez ZG PTL.

Wobec przyjętych terminów, posiedzenia Rady Wydawniczej odbywać się będą od przyszłego roku w lutym. Ustalone zostały również obowiązki redaktora, sekretarza oraz członków redakcji poszczególnych serii wydawniczych.

Na wniosek Rady Wydawniczej na posiedzeniu ZG PTL 14 czerwca 2013 roku, w wyniku głosowania, z funkcji redaktora serii wydawniczej „Prace i Materiały Etnograficzne”, ze względu na stan zdrowia i liczne inne obowiązki służbowe, został odwołany prof. dr hab. Andrzej Brencz, a cała redakcja została rozwiązana. Nowym redaktorem tej serii wydawniczej, w wyniku głosowania, została dr M. Michalska (KEiAK UW), która na posiedzeniu ZG PTL w Zielonej Górze, 12 września 2013 roku, przedstawi do zatwierdzenia nowe kandydatury do składu redakcji. Są to: dr Ewa Banasiewicz-Ossowska – sekretarz redakcji (KEiAK UW), dr Agnieszka Chwieduk – członek redakcji (IEiAK UAM w Poznaniu) oraz dr. H. Czachowski – członek redakcji (Muzeum Etnograficzne w Toruniu).

Na wniosek prof. W. Kuligowskiego, redaktora serii „Biblioteka Popularnonaukowa”, przegłosowana została zmiana nazwy tej serii. Nowa to „Kultury Popularne Świata”. Zmiana podyktowana została koniecznością promocji specyfiki wydawniczej serii oraz znacznie szerszymi zainteresowaniami, kompetencjami naukowymi i tematyką badawczą członków redakcji.

Poszczególne redakcje przygotowały krótkie charakterystyki swoich serii wydawniczych, które umieszczone zostaną na stronie internetowej PTL w stosownych zakładkach.

Dr A.W. Brzezińska, redaktorka „Atlasu Polskich Strojów Ludowych”, przygotowała ciekawą propozycję promocji poszczególnych wydawnictw tej serii. To pierwsza taka próba zwiększenia zainteresowania wydawnictwami PTL.

Biblioteka Naukowa im. Jana Czekanowskiego

Kierownikiem biblioteki jest P. Suchecka, a prowadzą ją A. Michałowska od strony merytorycznej (od 1.10.2009 r. zatrudniona na etacie Biblioteki Uniwersytetu Wrocławskiego) i B. Wrońska od strony technicznej. Biblioteka jest czynna codziennie w godz. od 9.00 – w poniedziałki, wtorki, środy do 20.00, a w pozostałe dni do 13.00 (z wyjątkiem piątków). Biblioteka jest włączona w strukturę Biblioteki Uniwersyteckiej i umieszczona w systemie informacyjnym w zespole Bibliotek Zakładowych Uniwersytetu Wrocławskiego, co skutkuje fachową opieką nad zbiorami.

W celu umożliwienia korzystania z księgozbioru studentom studiów zaocznych otwarta jest również w dwie pierwsze soboty w miesiącu. Szczegółowy harmonogram znajduje się na stronie internetowej PTL. W czytelni biblioteki zbiory są udostępniane wszystkim zainteresowanym. Korzystają z nich przede wszystkim studenci etnologii, archeologii, kulturoznawstwa, historii sztuki, historii, filologii słowiańskiej, filologii polskiej, pracownicy muzeów i innych placówek kultury oraz nauczyciele. Na zewnątrz, zgodnie z regulaminem Biblioteki PTL, książki mogą wypożyczyć studenci etnologii oraz członkowie PTL.

W roku 2012 wypożyczono 130 woluminy wydawnictw zwartych i 10 woluminów wydawnictw ciągłych, a w czytelni udostępniono 836 woluminów wydawnictw zwartych i 970 woluminów wydawnictw ciągłych.

W roku 2012 zbiory zwiększyły się o 430 woluminy: zakupiono 175 woluminów druków zwartych i 26 woluminów ciągłych. Otrzymano 25 darów oraz 23 woluminy własnych wydawnictw. Z wymiany zagranicznej pochodziły 123 woluminy, z wymiany krajowej – 58. W ramach wymiany za granicę wysłano 169 woluminów, a do instytucji krajowych trafiło 79. Aktualnie wymianą wydawnictw objętych jest 107 instytucji zagranicznych i 48 krajowych. W 2012 roku ubyłoby 67 woluminów druków zwartych. Na 31 grudnia 2011 roku zbiory liczyły łącznie 44.232 woluminy, w tym 22.415 druków zwartych, 20.765 czasopism i 1052 jednostki zbiorów kartograficznych. Ogólna wartość księgozbioru na koniec 2012 roku wynosiła 357.153,59 zł.

W 2011 roku do katalogu komputerowego wprowadzono zagraniczne dzieła zwarte pozyskane w latach 1991-1992 oraz bieżące wpływy z 2011 roku. W 2012 bazę uzupełniono o rekordy dzieł zwartych polskich z lat 1991-1992 oraz dzieł zwartych polskich i zagranicznych z 1990 roku; wprowadzane są także bieżące wpływy z 2012 roku. W ubiegłym roku opraviono 99 woluminów.

Na koniec pierwszego półrocza 2013 roku wartość zbiorów wynosiła 366.778,09 zł. W tym czasie wpłynęło 147 woluminów, w tym: z wymiany zagranicznej – 55 (47 czasopisma, 8 woluminów druków zwartych), z wymiany krajowej 41 (czasopisma – 20, zwarte – 21), z zakupów 4, dary to 27, a wydawnictwa własne – 20 pozycji. Stan ilościowy biblioteki wynosił na koniec czerwca 2013 roku 44.379 woluminów.

W ciągu pierwszej połowy bieżącego roku w czytelni udostępniono 180 książek i 103 czasopisma, na zewnątrz wypożyczono 65 książek. W 2012 roku oprawiono 101 woluminów. Do katalogu komputerowego wprowadzono rekordy dzieł zwartych polskich z lat 1991-1992 oraz dzieł zwartych polskich i zagranicznych z 1990 roku, wprowadzone zostały także bieżące wpływy z 2012 roku. W 2013 roku baza uzupełniana jest o wydawnictwa zwarte polskie i zagraniczne z lat 1988-1989 oraz bieżące wpływy.

Archiwum Naukowe

Archiwum prowadzi P. Suchecka. Na bieżąco gromadzone są dokumenty dotyczące historii PTL, rękopisy niepublikowanych tekstów z zakresu etnologii i folklorystyki. Archiwizowana jest bieżąca dokumentacja naukowa i wydawnicza ZG PTL oraz oddziałów terenowych. Gromadzone są szczegółowe sprawozdania, jakie oddziały składają co roku ze swej działalności naukowej i popularyzatorskiej, korespondencja z instytucjami naukowymi i kulturalnymi w kraju i na świecie. Zgodnie z wolą spadkobierców, Archiwum przejmuje dorobek naukowy po zmarłych etnologach. Od 1989 roku gromadzone są również materiały dotyczące zesłań w głąb byłego ZSRR, z lat 1939-1956.

Pozyskiwane zbiory są udostępniane w czytelni PTL podczas codziennych dyżurów. Korzystają z nich przede wszystkim pracownicy naukowcy Uniwersytetu Wrocławskiego oraz innych placówek naukowych z kraju i zagranicy. Gromadzone w Archiwum PTL zbiory są wykorzystywane także jako źródło do merytorycznego przygotowania wystaw muzealnych. W 2012 roku ze zbiorów korzystało 6 osób, wypożyczono 26 teczek. W pierwszym półroczu 2013 roku ze zbiorów skorzystało 18 osób, wypożyczono 432 tecki.

Oddziały

W okresie sprawozdawczym do PTL zostało przyjętych 30 nowych członków: Oddział Kraków – 8 osób, Oddział Lublin – 7 osób, Oddział Wrocław – 4 osoby, Oddział Warszawa – 4 osoby, Oddział Bielsko-Biała – 3 osoby, Oddział Cieszyn – 2 osoby, Oddział Łódź – 2 osoby.

Zarząd Oddziału w Zamościu podjął uchwałę o zawieszeniu działalności, ale nie ma ona mocy prawnej, bowiem statut PTL nie przewiduje takiej sytuacji. ZG PTL zdecydował o nie wprowadzaniu abolicji dotyczącej zaległych składek członkowskich. W tym względzie należy stosować zapisy statutowe.

*Sekretarz generalny ZG PTL
Jerzy Adamczewski*

POSIEDZENIE PLENARNE
KOMITETU NAUK ETNOLOGICZNYCH PAN,
WARSZAWA, 7 GRUDNIA 2012

Posiedzenie odbyło się w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Warszawskiego. Otworzył je przewodniczący Komitetu, prof. Aleksander Posern-Zieliński, który przedstawił usprawiedliwienia nieobecnych członków Komitetu: profesorów Jerzego Bartmińskiego, Wojciecha J. Burszty, Ryszarda Kantora, Grażyny E. Karpińskiej, Waldemara Kuligowskiego, Czesława Robotyckiego, Jana Święcha, Joanny Tokarskiej-Bakir i dr Anny Engelking. Następnie powitał dokooptowanych po zebraniu wyborczym członków Komitetu oraz powołanych specjalistów.

Zgodnie z przyjętym porządkiem obrad, Przewodniczący i zebrani członkowie przedstawili bieżące komunikaty dotyczące środowiska etnologicznego, w tym informacje o najświeższych wydawnictwach oraz o publikacjach Komitetu Nauk Etnologicznych PAN: 96 tomie „Ludu” i dwóch tomach (nr 17 i 18) z serii Prace Komitetu Nauk Etnologicznych Polskiej Akademii Nauk. O tomie 18: *Imigranci: między izolacją a integracją* mówił jego współredaktor, prof. Jacek Schmidt, nawiązując przy okazji do badań migrantoznawczych prowadzonych przez Centrum Badań Migracyjnych UAM, które było współorganizatorem ostatniej konferencji Komitetu na temat problemów migracji.

Przewodniczący KNE poinformował o swych bezskutecznych próbach udania się do Indii celem wzięcia udziału w posiedzeniu organizacyjnym Międzynarodowej Unii Nauk Antropologicznych i Etnologicznych, zwołanym w ramach tak zwanego Inter-Kongresu tejże Unii, której członkiem zbiorowym jest KNE PAN. Wyjazd ten nie doszedł niestety do skutku, ze względu na trudności formalne z otrzymaniem oficjalnej wizy wjazdowej.

Następnie, w związku z Kongresem Unii Nauk Antropologicznych i Etnologicznych, który ma się odbyć w Manchesterze w 2013 roku, poinformował, że Komitet zamierza z tej okazji opublikować tom zbiorowy w języku angielskim. W ramach tego projektu przygotowywana jest koncepcja tomu pod redakcją Lecha Mroza i Aleksandra Posern-Zielińskiego. Do uczestnictwa autorskiego w tym przedsięwzięciu KNE zaprasza reprezentantów wszystkich ośrodków etnologicznych. Mówiąc o dalszych, bieżących sprawach Komitetu, przewodniczący poinformował także o trwającej przebudowie strony internetowej KNE, która jest systematycznie aktualizowana, uzupełniana i wzbogacana.

W kolejnym punkcie obrad, prof. Posern-Zieliński przedstawił swoje refleksje w związku z toczącą się dyskusją wokół prób oceniania komitetów. Podkreślił, że pojawiają się budzące kontrowersje kwestie „obiektywnych” kryteriów oceny działalności społecznej prowadzonej w ramach komitetów PAN. Proponowana ankieta oceny wzbudza powszechną krytykę. Ocena komitetów, według ich przewodniczą-

cych, powinna mieć charakter jakościowy, uwzględniający specyfikę danej dyscypliny. Pojawiają się też pytania, czemu te oceny mają służyć? Czy chodzi o to, aby dobrze pracującym komitetom przydzielać większe środki, a likwidować słabe, czy też celem tej akcji jest wsparcie tych komitetów, które z przyczyn obiektywnych nie są zbyt aktywne?

Przewodniczący zreferował także sprawę włączenia się Komitetu w działania interwencyjne środowiska etnologicznego, związane z zabiegami o przyznanie środków finansowych dla Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego na działalność Biblioteki i Archiwum Naukowego we Wrocławiu. Wspólne działania w tym zakresie przyniosły pozytywny skutek w postaci przyznanych środków przez MNiSW.

Następnie powrócono do sprawy wewnętrznej struktury Komitetu. Przewodniczący poprosił prof. Teresę Smolińską, desygnowaną na przewodniczącą Sekcji Folklorystycznej, aby przedstawiła jej skład. Zaproponowała następujące osoby: prof. UO, dr hab. T. Smolińska – przewodnicząca Sekcji, vacat – sekretarz, członkowie: prof. dr hab. J. Bartmiński, prof. UW, dr hab. Piotr Dahlig, dr A. Engelking, prof. UŚ, dr hab. Zygmunt Kłodnicki, prof. dr hab. Zbigniew Libera, prof. dr hab. Jolanta Ługowska, prof. dr hab. Roch Sulima i prof. dr hab. Hanna M. Zowczak. W zastępstwie za desygnowaną na przewodniczącą Komisji Antropologii Miasta, prof. Karpińska, przedstawiła także proponowany skład tej grupy: prof. UŁ, dr hab. G.E. Karpińska – przewodnicząca Komisji, dr Hubert Czachowski – sekretarz, członkowie: dr Zbigniew Benedyktowicz, prof. dr hab. W.J. Burszta, prof. dr hab. Iwona Kabzińska, prof. dr hab. Ryszard Kantor i prof. UO, dr hab. T. Smolińska. Ta ostatnia zreferowała też wstępny plan pracy obu zespołów, ponieważ zamierzają one w najbliższym czasie współpracować ze sobą w celu zorganizowania w 2014 roku międzynarodowej konferencji folklorystycznej. Dlatego też przewidziano wspólne wypracowanie koncepcji tego spotkania naukowego, ustalenie formuły współpracy z instytucjami zagranicznymi oraz powołanie zespołu przygotowującego tom pokonferencyjny. Po tej prezentacji, przewodniczący zarządził głosowanie nad składem i władzami Sekcji i Komisji. Przedstawione propozycje zostały przyjęte przez zebranych jednomyślnie.

Prof. Posern-Zieliński poinformował zebranych, że Instytut im. Oskara Kolberga w Poznaniu zamierza ubiegać się o ogłoszenie roku 2014 – Rokiem Kolbergowskim, w związku z 200. rocznicą urodzin tego ludoznawcy. Komitet będzie wspierał tę inicjatywę i włączy się w miarę potrzeb i możliwości w te starania.

W kolejnym punkcie obrad przewidziano dyskusję nad planem pracy Komitetu na rok 2013. Przewodniczący wskazał na kilka punktów, które powinny znaleźć się w tym planie. Są to między innymi wydanie kolejnego tomu „Ludu”, starania o realizację wystawy „Wizualne spotkania z obcością”, dyskusja wokół studiów doktorskich na kierunku etnologia, włączenie się w starania o ustanowienie roku 2014 Rokiem Kolbergowskim, współpraca z Polskim Instytutem Antropologii, co dodatkowo podkreślił też prezes PIA, dr Arkadiusz Bentkowski. Ponadto ustalono, że wiosenne zebranie członków Komitetu odbędzie się w Gdańsku, w Zakładzie Etnologii UG, a jesienne w Łodzi, w nowej siedzibie Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej UŁ.

Następnie swoje refleksje na temat najnowszych programów kształcenia etnologów i antropologów kulturowych przedstawiła prof. Anna Malewska-Szałygin. Zapoznała się ona z nadesłanymi z poszczególnych etnologicznych ośrodków uniwersyteckich materiałami na ten temat i podzieliła się uwagami na temat Krajowych Ram Kwalifikacji. Przypomniała, że najpierw obowiązywały standardy kształcenia, które zostały zastąpione efektami kształcenia w obszarze nauk humanistycznych, z możliwością dopasowania ich do własnych warunków. Obecnie obowiązują tak zwane Europejskie Ramy Kształcenia, które są bliskie ministerialnym ramom kształcenia. W toku dalszej wypowiedzi, prof. Malewska-Szałygin podkreśliła między innymi, że nie wszystkie placówki zmieniły nazwę kierunku z „etnologia” na „etnologia i antropologia kulturowa”. Zwróciła także uwagę na dyskusyjne pozycjonowanie etnologii w obszarze nauk humanistycznych, a nie nauk społecznych. W dyskusji zabrała głos prof. Katarzyna Kaniowska, która podkreśliła, że konieczne jest umieszczenie na ministerialnej liście dyscyplin kierunku: etnologia i antropologia kulturowa (w formie takiej, jak brzmią nazwy placówek kształcących etnologów). Według niej, bardzo istotna jest konieczność wypromowania nowej nazwy, wobec zmieniającej się sytuacji naszych absolwentów na rynku pracy. Uważa, że obecnie mamy najlepszy moment na przygotowanie odpowiednio uzasadnionego wniosku w tej sprawie. Głos ten poparł prof. Schmidt, zwracając uwagę na zawłaszczanie przez inne dyscypliny i specjalności naszej nazwy, co powinno być jego zdaniem kontrolowane. Prof. Posern-Zieliński dodał, że kraje zachodnie poszły w zmianach nazewnictwa jeszcze dalej, czego wyrazem są często fuzje antropologii ze studiami rozwojowymi (*development studies*); w naszym kraju rektor uczelni jest władny wprowadzić w swej placówce każdy nowy kierunek. Prof. Kaniowska stwierdziła, że ujednoczenie nazwy kierunku spowoduje, iż trzeba będzie stosować tę nazwę przy nadawaniu stopni. W toku dalszej dyskusji głos zabrał prof. Janusz Barański, który obecny stan związany z nazwą naszej dyscypliny określił jako „schizofrenię”. Pytał, czy nie nadszedł czas, aby z „etnologii i antropologii kulturowej” wybrać tylko „antropologię kulturową”. Jego zdaniem, byłoby to też pożądane dla budowania prestiżu dyscypliny, ponieważ w tej chwili antropologia kulturowa odbierana jest jako „dodatek” do etnologii, stąd pewnie próby jej zawłaszczania. W odpowiedzi, prof. Posern-Zieliński podkreślił, że istnieje świadomość tego, ale z drugiej strony działają tu: 1. siła ciężenia tradycji (w tym członkostwo w IUAES), 2. „opór materii” w Ministerstwie, 3. można wystąpić z takim wnioskiem, pod warunkiem, że będzie consensus całego środowiska w tej sprawie. W dalszej wypowiedzi podkreślił, że obecnie szanse na zmiany są większe i być może trzeba działać w tym zakresie poprzez KNE. Prof. Kaniowska dodała, że wskazane byłoby wystąpienie o zmianę nazwy dyscypliny i kierunku, a prof. Dahlig zwrócił uwagę, aby w ferworze działań nie przegapić subdyscyplin istniejących w KNE, używających nazw nawiązujących do etnologii (etnomuzykologia etc.). Kończąc dyskusję postanowiono, że na posiedzeniu Prezydium podjęte zostaną ustalenia, jak działać dalej w tej sprawie.

W dalszej części posiedzenia głos zabrała dyrektorka Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej UW – prof. Malewska-Szałygin, która omówiła aktualną sytuację, osiągnięcia i plany badawcze tego Instytutu. Zwróciła uwagę między innymi na

sprawy studenckie (liczbę studentów, studia podyplomowe), na badania prowadzone w oparciu o granty, dotyczące zagadnień z zakresu antropologii medycznej, wizualnej i politycznej, bioetyki, studiów genderowych, seksualności i cielesności, a także sytuacji polskich Romów, badań na Kaukazie oraz studiów nad islamem; dokonała także charakterystyki składu kadrowego Instytutu (5 samodzielnych pracowników, 17 doktorów, w tym wielu młodych) oraz publikacji pracowników.

Po wysłuchaniu tych informacji, prof. Kaniowska podkreśliła, że wkraczanie antropologii w nowe przestrzenie społeczne jest bardzo obiecujące. W zakończeniu obrad poruszyła zagadnienia związane z nowymi przepisami dotyczącymi nadawania stopni naukowych.

Irena Kabat